

SENDİKAL HAREKET VE BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİ

Aydınlık Dergisi, 21 Nisan 2002

Yıldırım Koç

Türkiye Cumhuriyeti, halkımız ve Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi bugün çok büyük sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunlarla baş edebilmede belirlenecek stratejinin önemli unsurlarından biri, bağımsızlık ve ulusal egemenlik konusunda takınılan tavidir. Daha önce de yazdım; ancak konuyu vurgulamanın zorunluluğuna inandığım için farklı boyutlarıyla bir kez daha ele almak istiyorum. Sendikal görevler yalnızca doğrudan temsil edilen üyelerin kısa vadeli ekonomik çıkarlarının korunması ve geliştirilmesiyle sınırlı değildir. Bir ülke bağımsız değilse ve o ülkede ulusun egemenliği yoksa, demokrasi de olmaz, işçi hakları da. Bu nedenle, eğer ülkede bağımsızlık ve ulusal egemenlik emperyalizmin tehdidi altındaysa, sendikaların öncelikli görevi, bu konuya vurgu yapmaktır. Türkiye Cumhuriyeti bugün emperyalizmin tehdidi altındadır. Sendikalar, üyelerinin çıkarlarını korumak görevini yerine getirebilmek için bile, bu konuda gereken duyarlılığı göstermelidir.

Bu konuda tarihimizden bir örneği tekrar gündeme getirmek istiyorum. 1919-1922 döneminde İstanbul'da çok yoğun işçi örgütlenmeleri ve eylemleri oldu. 1925 yılında ise bu örgütlerin faaliyetleri durduruldu. 1919-1922 döneminde İstanbul işçisinin hareketliliğini ve işgal kuvvetlerinin bu eylemleri bastırma yoluna gitmemesini birkaç nedene bağladım: Hakim sınıflar cephesinde bir çatlak vardır; Birinci Dünya Savaşı yıllarında yaşanan sıkıntılar bir tepki eğilimini doğurmuştur; Sovyet Devrimi etki yapmıştır; İstanbul'u işgal eden güçler aynı zamanda 1919 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü'nü kuranlardır ve bunların üzerinde kendi ülkelerinin işçilerinin baskıları vardır.

Bugün geriye dönüp baktığımda, çok önemli bir noktayı gözden kaçırmış olduğumu görüyorum.

İstanbul işçilerinin oluşturduğu sendikalar 1919-1922 döneminde önemli eylemler yaptılar; ancak İstanbul'un emperyalistlerce işgalini protesto etmediler; Anadolu'nun emperyalistlerce işgaline karşı güçlü ve kararlı bir çizgi sürdürmediler; programlarına bu konuda talep koymadılar; Anadolu'daki ulusal kurtuluş mücadelesine katkıda bulunmadılar. Anadolu'da kanla ve ateşle bir bağımsızlık savaşı sürdürülürken İstanbul sendikaları "sınıf mücadelesi" yaptı. Ancak bu öyle bir "sınıf mücadelesi" idi ki, emperyalist işgalin en acımasız biçimine karşı sessizdi; işgali kabulleniyordu. Bazı işçiler Anadolu'ya geçti, bağımsızlık savaşına katıldı. Bazı işçiler, İstanbul'daki direniş örgütlerine katıldılar. Ancak İstanbul sendikaları, emperyalizm karşısında sustu, ücretler için grev yaptı.

1919-1922 döneminde Anadolu'da kanla ateşle bağımsızlığı kazananlar, 1925 yılında bu sendikaların faaliyetini durdurdu.

23 Mart 2002 günü Samsun'da TÜRK-İŞ'in düzenlediği bölge toplantısında Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Başoğlu, ülkemizin içinde bulunduğu zor ve sıkıntılı duruma değinerek, bağımsızlığı ve ulusal egemenliği savunuyordu. Yıllardır geçici statüde çalıştıkları için büyük sıkıntı içinde olan işçiler ise "kadro, kadro" diye slogan atıyordu. Sayın Mustafa Başoğlu, büyük bir sabırla, kadro meselesinin tabii ki önemli olduğunu, ancak bağımsızlığın ve ulusal egemenliğin çok daha önemli olduğunu anlatmaya çalıştı.

Bugün sendikacılık hareketi şapkasını önüne koyup düşünmek zorundadır. Bağımsızlığın ve ulusal egemenliğin olmadığı yerde demokrasi ve işçi hakları olmaz. Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığı ve ulusal egemenlik elden kaçıp gitmektedir. Bu konuda duyarlı olmayan, 1919-1922 döneminde İstanbul sendikalarının hatasını işler ve kaderini paylaşır.